

חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.lco.il

מנחות דף ל"ג ע"א

כתב מזוזה בשני עמודות, מה דינה? [תד"ה כתבה].

לרש"י	כשכתב לב' העמודות בקלף אחד	כשכתב לב' העמודות בב' קלפים
פסול ¹	פסול	פסול
לתוס' ²	כשר	פסול

מהו הביאור: הא דעבידא כסיכתא, הא דעבידא כאיסתוירא? [תד"ה הא].

כסיכתא - פסולה	כאיסתוירא - כשרה	
כשרה	לרש"י - שוכבת פסולה מעומדת כשרה	לרש"י: מקום חיבור השוק והרגל במעומד לל"א: חיבור השוק והרגל בצורת נ"י. ³
לר"ת - מעומדת פסולה שוכבת כשרה	לר"ת - קבילי"א	כיתדות המשכן הנעוצות בעמידה
לתוס'	באלכסון לא שוכב ולא זקוף	אליבא דרש"י: שוכב, ואליבא דר"ת: עומד

¹ כן מבואר ברש"י, בין ברש"י שלפנינו ובין ברש"י שהביאו התוס' והראשונים. וביאור הדברים: ברש"י לפנינו הגי': כתבה על שני דפים - חציה בדף זה וחציה בדף זה - פסולה. ועל זה הקשתה הגמ' מהברייתא, שמשמע שדוקא כשהניחה בשני סיפין פסולה, הא בסף אחד כשרה, ומשמע אפי' בשני דפים ג"כ אם הניחם בסף אחד כשרה. ודחתה הגמ', ראויה לשני דפים קאמר, פירש"י שהניח גויל חלק בין דף לדף וראויה להחלק לשתיים - חציה לכאן וחציה לכאן, פירוש, שכתבה בשתי עמודות בקלף אחד ויש רווח ביניהם שיכול לחלקו. וגם באופן זה פסולה, כיון שראויה היא לשני סיפיים. אמנם תוס' הביאו את פירש"י באופן אחר, וז"ל: כתבה על שני דפים פסולה, פירש"י שהניח גויל חלק בין דף לדף וכו'. והיינו שמתחילת הסוגיא מייירי בשתי עמודות בדף אחד, ולכך הוקשה להם שדוחק הוא להניח דף אחד בשני סיפיים, [ובדוחק, הכוונה, שאפשר לפרש שהוא באופן שהסיפין סמוכים והקלף גדול ונתן רווח גדול בין העמודות - צ"ק]. אמנם לפירש"י כפי איך שמובא לפנינו לק"מ, דהא גם הוא מפרש בתחילה שמייירי בשני קלפים ממש, ורק בראויה לשני סיפין פירש שמייירי בשתי עמודות בקלף אחד. עכ"פ לפי שתי הגרסאות ברש"י מבואר שגם כשכתב בב' עמודות בקלף אחד פסול.

² תוס' מפרשים לכל הסוגיא בכתב בשני קלפים, ומה שאמר בסוף ראויה לשני סיפין, היינו אף שהכניס לשני הקלפים בסף אחד, מ"מ כיון שראוי להכניסם בשנים פסול, אולם אם כתב לשני העמודות בקלף אחד כשרה.

³ פ"י בצורת נ"י כפופה, והיינו שמקפל את המזוזה חציה העליון זקוף וחציה התחתון שוכב, והיות שראשה אחד זקוף - כשרה.

הוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.lco.il

מנחות דף ל"ג ע"א - המשך

שפופרת⁴ שחתכה ונתן המזוזה באופנים דלהלן, האם מקבלת טומאה? [תד"ה הא].

נתן בה מזוזה ואח"כ נתנה בכותל	נתנה בכותל ואח"כ נתן בה מזוזה	
מקבלת טומאה	מקבלת טומאה	בדרך קבלתה (צד הפתוח למעלה)
מקבלת טומאה ⁵	אינה מקבלת טומאה	שלא בדרך קבלתה (צד הפתוח למטה)

האם הפתחים דלהלן דבית המדרש חייבים במזוזה? [תד"ה הא].

פתח ביהמ"ד שרק אדם אחד נכנס בו	פתח שכל באי ביהמ"ד נכנסים בו	פתח הבית שיוצא ממנו לביהמ"ד	
פטור ממזוזה	חייב במזוזה	חייב במזוזה	לרש"י ⁶
פטור ממזוזה	פטור ממזוזה	חייב במזוזה	לתוס'

מהו השיעור הנמוך ביותר לקביעת מזוזה, ומהו הגבוה ביותר?

השיעור הגבוה ביותר	השיעור הנמוך ביותר	
עד טפח סמוך לקורה	עד שליש מהקורה ⁷	לשמואל ולרבי יוסי
עד טפח סמוך לקורה	עד טפח מהקרקע	לרב הונא ולר' יהודה

מנחות דף ל"ג ע"ב

האם הפתחים דלהלן חייבים במזוזה? [תד"ה דלית].

פתח שאין לו משקוף / משקוף מאבנים אחד נכנס ואחד יוצא	פתח בית שאין לו תקרה	
פטור	פטור	לרש"י

⁴ שפופרת היא קנה עגול שראשה אחד פתוח וראשה אחד סתום, ואם נתן בה מזוזה הרי עשה אותה כלי ומקבלת טומאה וכדלהלן.

⁵ ואף שנתנה בכותל שלא בדרך קבלתה, בכ"א מקבלת טומאה כיון שכבר נעשית כלי קודם משעה ששם בה מזוזה. אולם אם קבע אותה שלא כדרך קבלתה ואח"כ נתן בה מזוזה לא נחשבת כלי. וכן אם חיברה לכותל וקבעה שם, בטלה לכותל ואפי' אם היתה נחשבת כלי קודם טהורה. [עכ"פ קשיא על רבינו תם שפירש שנותנה בשכיבה - דא"כ מה החילוק יש בין דרך קבלתה ללא, דמילא בעמידה שייך חילוק וכנ"ל].

⁶ רש"י מפרש שהפתח של רבי לבית המדרש היה פטור ממזוזה משום שרק הוא היה נכנס אליו ישר למקומו [כדי לא להטריח הציבור לעמוד לו], והפתח שהיה נכנס בו רב הונא לביהמ"ד היה חייב במזוזה - כיון שהיה פתח הרגיל - שרוב הנכנסים לבית המדרש היו נכנסים דרכו. ומשמע מפירושו שפתח ביהמ"ד חייב במזוזה, וכן דייקו מדבריו האחרונים. [אמנם בשטמ"ק אות ז' יישב פירש"י גם כצד שאין ביהמ"ד חייב במזוזה].

⁷ ובתוס' בעמ' ב' בד"ה ומאי, הביא משם הירושלמי שכשהפתח גבוה הרבה מניחה כנגד כתפיו, ופירשו שחולק על הש"ס שלנו שאמר: שלא יתן אותה למטה משליש הפתח.

חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.lco.il

חייב	פטור	לתוס'
------	------	-------

מנחות דף ל"ג ע"ב - המשך

אכסדרה דלהלן, האם חייבת במזוזה?

ביש לה פצימין	באין לה פצימין	
פטורה ⁸	פטורה	אכסדרה רגילה [ג' מחיצות]
חייבת	פטורה	אכסדרה דבי רב / אכסדרה רומיתא ⁹

האם בית שער אכסדרה או מפרסת חייבים במזוזה באופנים דלהלן? [תד"ה אכסדרה].

בפתוחים לבית	כשאין פתוחים לבית	
חייבים מדאורייתא	חייבים מדרבנן	לתוס' ¹⁰
חייבים מדאורייתא	פטורים לגמרי	לרב אלפס

בית שער הפתוח לגינה מצד אחד ומצד שני לקיטונית, האם חייבים הפתחים במזוזה?

הפתח מהבית לגינה	הפתח מהגינה לבית ¹¹	
לרי יוסי: חייב לחכמים: פטור	חייב	לרב ושמואל
פטור	לרי יוסי: חייב לחכמים: פטור	לרבה ורב יוסף

⁸ מבואר בגמ' הטעם - משום שאינם עשויות לפצימים אלא לחיזוק התקרה.

⁹ דבי רב: יש בה מחיצה ברוח רביעית אלא שהיא נמוכה. רומיתא: עשויה חלונות מכל הרוחות.

¹⁰ תוס' הקשו שכאן בסוגיא מבואר שחייבים במזוזה [ומשמע להו דאפיי באינה פתוחה לבית] ואילו ביומא מבואר שפטור. ותי' דביומא אמרו שפטור מדאורייתא וכאן אמרו שחייב מדרבנן.

¹¹ בביאור סוגיא זו ארכו הדברים מאוד ורבו בה הגירסאות. וברש"י יש ג' פירושים. א' קיטונית שבכאן הוא בית גמור [ונקראת כן משום שהיא חדר קטן], ויש לה בית שער שיש לו ב' פתחים אחד מהגינה אליו, והשני ממנו לקיטונית [לבית]. ומהגינה לבית פירוש, הפתח הראשון [החיצון] שבין הגינה לבית שער [ובזה לרב ושמואל לכו"ע חייב] דביאת בית שער הוא. והפתח הפנימי שהוא מהבית שער לקיטונית הוא נקרא מהבית לגינה, היות שכשרוצים לבוא מהקיטונית לגינה יוצאים דרכו, [ובזה יש סברא יותר לפטור לפי זה, וצ"ע, ולכך כתב רש"י ולי נראה איפכא וכו']. ב' ס"ל איפכא, מגינה לבית היינו פתח הפנימי: מהבית שער לקיטונית - דהבאים מהגינה דרך הבית שער נכנסים בו לבית. ומהבית לגינה, הוא הפתח החיצון: שבין הבית שער לגינה - דהיוצאים מהבית לגינה יוצאים דרכו. ג' הסוגיא מיירי רק בפתח אחד - החיצוני - בין הגינה לבית שער, ולא מיירי בפתח שבין הבית שער לקיטונית שבזה לכו"ע בלא חולק חייב [ב"ח יו"ד סי' רפ"ו], ובפתח החיצוני הזה תלוי הכל בהיכר ציר. וה"פ, מגינה לבית - היינו שההיכר ציר נמצא בצד ימין הנכנס מהגינה לבית - חייב [לרב ושמואל לכו"ע], ואם ההיכר ציר נמצא בצד ימין של היוצא מהבית לגינה - מחלוקת [לפי רב ושמואל, ולרבה ורב יוסף לכו"ע פטור].